Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003720

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбач Вікторія Віталіївна
2. Viktoriia Horbach

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка сталого розвитку

Дата захисту: 17-10-2025

Спеціальність за освітою: 103 Науки про Землю, 073 Менеджмент

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10892

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.52.13, 06.61, 06.01.01

Тема дисертації:

1. Організаційно-економічні засади розвитку низьковуглецевої економіки України
2. Organizational and Economical Principles of the Low-carbon Economy Development of Ukraine

Реферат:

1. У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретико-методичні основи та розроблено науково-практичні рекомендації щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку низьковуглецевої економіки України. У першому розділі удосконалено теоретико-методологічні засади розвитку низьковуглецевої економіки. Обґрунтовано місце низьковуглецевої економіки в системі сучасних екологоорієнтованих теорій суспільного розвитку та її міждисциплінарний характер. Запропоновано авторське визначення низьковуглецевої економіки. Розроблено періодизацію її становлення, виокремлено етап зародження, концептуальний та прикладний етапи. Удосконалено концепцію низьковуглецевої економіки як інтегровану систему теоретичних положень, стратегічних орієнтирів та управлінських рішень. Систематизовано принципи, виокремлено прикладні та організаційні цілі, визначено ключові завдання забезпечення розвитку низьковуглецевої економіки. Обґрунтовано основні інструменти впровадження концепції – нормативно-правові та фінансово-економічні. Розроблено комплексний методичний підхід до оцінювання рівня низьковуглецевого розвитку економіки, що включає чотири етапи: діагностику передумов, аналіз тенденцій,

побудову інтегральної оцінки та вдосконалення організаційно-економічного забезпечення. Діагностика передумов включає інституційно-правові, соціально-економічні та екологічні чинники. Виділено економічну, соціальну та екологічну складові аналізу тенденцій розвитку, відповідно до яких запропоновано розраховувати блокові та інтегральний індекс низьковуглецевої економіки. Це дозволяє комплексно оцінювати динаміку, чинники та перспективи переходу до кліматично нейтральної економіки. Другий розділ присвячено характеристиці передумов, аналізу стану та інтегральній оцінці розвитку низьковуглецевої економіки. Проаналізовано передумови низьковуглецевого розвитку в Україні. Здійснено комплексну факторно-показникову діагностику економічної, соціальної та екологічної складових низьковуглецевого розвитку, зокрема викидів парникових газів, вуглецевої інтенсивності, продуктивності СО□, обсягів інвестицій у низьковуглецевий розвиток економіки, вуглецевого сліду населення, транспортної поведінки, структури енергоспоживання та вуглецевого балансу землекористування. Розмежовано скорочення викидів, спричинене кризовими чи зовнішніми факторами, та результати цілеспрямованої кліматичної політики. Оцінено регіональні диспропорції, виявлено концентрацію викидів у промислово розвинених регіонах і низький рівень кліматичних інвестицій у більшості областей, що обґрунтовує необхідність диференційованої регіональної політики. Визначено, що просування до кліматичної нейтральності потребує не лише модернізації виробництва, а й соціальних стимулів та фінансової підтримки енергоефективних рішень. Розраховано блокові та інтегральний індекс низьковуглецевого розвитку, що дозволяє виявити структурні диспропорції, оцінити ефективність політик і обґрунтувати стратегічні рішення. Доведено, що економічна та екологічна складові сприяють зростанню, тоді як соціальна компонента демонструє спад, підкреслюючи потребу балансування соціального вектору для сталого й інклюзивного переходу до низьковуглецевої економіки. У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення, організаційно-економічний механізм та стратегічні пріоритети розвитку низьковуглецевої економіки. Застосовано модель множинної лінійної регресії для кількісної оцінки впливу економічної, соціальної та екологічної складових на інтегральний індекс низьковуглецевої економіки України. Проведений аналіз підтвердив високу надійність побудованої моделі (R^2 = 0,983). Встановлено, що найбільший вплив на інтегральний показник має соціальна складова (0,308), значущим є екологічний компонент (0,281), економічна складова хоч і має менший коефіцієнт (0,257), зберігає важливе значення. На основі результатів регресійного моделювання визначено ключові напрями практичного втручання та обґрунтовано організаційно-економічні заходи розвитку низьковуглецевої економіки. Запропоновано системну архітектуру організаційно-економічного механізму розвитку низьковуглецевої економіки України, яка включає взаємодію інституцій, цілей, суб'єктів, інструментів та об'єктів впливу. Цей механізм розглянуто як платформу координації, інституціоналізації стратегічних змін і мобілізації ресурсів на всіх рівнях управління. Виділено функціональні блоки механізму: соціальний, екологічний та економічний. Сформовано стратегічні пріоритети імплементації низьковуглецевої моделі соціально-економічного розвитку України з урахуванням глобальних викликів, повоєнної відбудови, регіональної диференціації та міжнародної інтеграції. Повоєнну відбудову розглянуто як унікальну можливість переходу до кліматично нейтральної моделі розвитку. Проведено кластеризацію регіонів та визначено для кожного пріоритетні напрями декарбонізації з урахуванням місцевих умов і ресурсів.

2. The dissertation substantiates the theoretical and methodological foundations and develops scientific and practical recommendations for the organizational and economic support of the development of a low-carbon economy in Ukraine. The first chapter refines the theoretical and methodological foundations of a low-carbon economy. Its place within contemporary environmentally oriented theories of social development and its interdisciplinary nature are substantiated. An original definition of the low-carbon economy is proposed, and a periodization of its evolution is developed, distinguishing inception, conceptual, and applied stages. The concept of a low-carbon economy is improved as an integrated system of theoretical principles, strategic orientations, and managerial decisions. The principles of low-carbon development are systematized; applied and organizational objectives are identified; and key tasks are defined. Regulatory, legal, and financial-economic instruments for implementation are substantiated. A comprehensive methodological approach to assessing the level of low-carbon development is proposed, comprising four stages: diagnosis of prerequisites, trend analysis, construction of an

integrated assessment, and improvement of organizational and economic support. Prerequisites include institutional-legal, socio-economic, and environmental factors. The economic, social, and environmental components of development trends are identified, on the basis of which block-level and integrated indices of the low-carbon economy are proposed. This allows a comprehensive evaluation of dynamics, driving factors, and prospects for the transition to a climate-neutral economy. The second chapter is devoted to the characterization of prerequisites, analysis of the current state, and integrated assessment of low-carbon development in Ukraine. A comprehensive factor-indicator diagnosis of the economic, social, and environmental components of low-carbon development has been carried out, including greenhouse gas emissions, carbon intensity, CO_2 productivity, investment volumes in low-carbon economic development, the population's carbon footprint, transport behavior, energy consumption structure, and the carbon balance of land use. A distinction is made between emission reductions driven by crisis-related or external factors and those resulting from targeted climate policies. Regional disparities are assessed, revealing a concentration of emissions in industrially developed regions and a low level of climate investment across most oblasts, justifying the need for differentiated regional policies. It is shown that progress towards climate neutrality requires not only production modernization but also social incentives and financial support for energy-efficient solutions. Block and integrated indices are calculated, enabling the identification of structural disparities, evaluation of policy effectiveness, and justification of strategic decisions. The analysis demonstrates that economic and environmental components contribute to growth, while the social component shows a decline, underscoring the need to balance the social dimension for a sustainable and inclusive transition to a low-carbon economy. The third chapter substantiates the directions for improvement, the organizational-economic mechanism, and the strategic priorities for low-carbon development. A multiple linear regression model is applied to quantify the impact of economic, social, and environmental components on Ukraine's integrated index of the low-carbon economy. The analysis confirms the high reliability of the model (R^2 = 0,983). It is established that the social component has the strongest influence (0,308), the environmental component is also significant (0,281), and although the economic component has a slightly lower coefficient (0,257), it remains important. Based on these results, practical directions for intervention are identified, and organizational-economic measures are substantiated. A systemic architecture of the organizational-economic mechanism is proposed, encompassing the interaction of institutions, objectives, actors, instruments, and targets of influence. The mechanism is considered a platform for coordination, institutionalization of strategic change, and mobilization of resources across governance levels. Its functional blocks are identified as social, environmental, and economic. Strategic priorities for implementing a low-carbon socio-economic model for Ukraine are formulated, taking into account global challenges, post-war reconstruction, regional differentiation, and international integration. Post-war reconstruction is regarded as a unique opportunity for a transition to a climate-neutral development model. Regional clustering is conducted, and priority decarbonization pathways are identified for each region in line with local conditions and resources.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Горбач В.В. Концепція низьковуглецевої економіки: місце в системі сучасних екологоорієнтованих суспільних концепцій. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2024. №. 39. С. 22–33. DOI: https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-03-22-33 (1,14 д.а.).
- 2. Горбач В.В. Концепція низьковуглецевого розвитку: періодизація становлення в науці та суспільстві. Приазовський економічний вісник. 2025. № 1(41). С. 10–17. DOI: https://doi.org/10.32782/2522-4263/2025-1-2 (0,98 д.а.).

- 3. Горбач В.В. Економічні механізми стимулювання низьковуглецевого розвитку в Україні. Цифрова економіка та економічна безпека. 2025. № 3(18). С. 19-24. DOI: https://doi.org/10.32782/dees.18-3 (0,69 д.а.).
- 4. Горбач В.В. Фінансові інструменти декарбонізації: механізми зелених облігацій та ESG-інвестицій. Економіка та суспільство. 2025. № 75. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-33 (0,88 д.а.).
- 5. Horbach V., Melniichuk M., Horbach L., Vovk O. Air pollution of the largest cities in the Volyn region: preconditions, consequences and ways of solution of this problem. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Геологія. Географія. Екологія». 2022. Вип. 56. С. 214-224. DOI: https://doi.org/10.26565/2410-7360-2022-56-16 (1,24 д. а., внесок дисертантки – 0,31 д.а.).
- 6. Горбач В. В., Мельнійчук М.М. Динаміка викидів забруднюючих речовин у повітряний басейн Волинської області. Регіон – 2021: стратегія оптимального розвитку: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21 жовтня 2021 р.) / Гол. ред. колегії Л. М. Нємець. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. С. 122–124. (0,14 д. а., внесок дисертантки – 0,07 д.а.).
- 7. Горбач Л.М., Горбач В.В., Мельчук Н.М. Глобальні екологічні виклики: причини та наслідки. Географія та туризм: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (28 лютого – 1 березня 2023 р., м. Харків) / за заг. ред. Ю. І. Муромцевої. Харків : ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2023. С. 257–263. (0,30 д. а., внесок дисертантки – 0,10 д.а.).
- 8. Горбач В. В. Динаміка емісії діоксиду вуглецю у Волинській області. Rebuild Ukraine: справа всього цивілізованого світу: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 15 березня 2023 р.). / за заг. ред. Н. В. Павліхи. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 145–148. (0,14 д.а.).
- 9. Горбач В. В. Глобальні зміни клімату та шляхи їх вирішення. Прикладна економіка: від теорії до практики. Матеріали доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (27-28 березня 2023 р.) / відп. ред. Л. М. Горбач. Луцьк : Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023. С. 100–102. (0,14 д.а.).
- 10. Горбач В. В. Вплив глобальних змін клімату на міграцію населення. Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (16–17 травня 2023 року). Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2023. С. 212–215. (0,14 д.а.).
- 11. Горбач В. В. Динаміка викидів двоокису вуглецю в Україні. Вектори модернізації економіки України в контексті сталого розвитку. Матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 травня 2023 р.) / відп. ред. Л. М. Горбач. Луцьк: Волинський інститут ім. В. Липинського ПрАТ «ВНЗ «МАУП», 2023. С. 271–273. (0,10 д.а.).
- 12. Горбач В. В. Ретроспективний аналіз зародження низьковуглецевої парадигми. European perspective: міждисциплінарний дискурс у контексті сучасних викликів і можливостей: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції (Луцьк, 29 лютого 2024 р.). / Заг. ред. та упорядк.: Цимбалюк І.О. Луцьк : Вежа-Друк, 2024. С. 260–263. (0,17 д.а.).
- 13. Горбач В.В. Впровадження ідей низьковуглецевої економіки в освітній процес закладів вищої освіти. Матеріали XXIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів і студентів, № 44: у 3 томах: «Стратегії формування проєвропейських ціннісних орієнтирів у студентському середовищі», 30 квітня 2024 року / ПЗВО «Київський міжнародний університет». Київ : КиМУ, 2024. Т 2. С. 14–18. (0,22 д.а.).
- 14. Горбач В.В. Теоретичні підходи до визначення понять потепління клімату та зміни клімату. Матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень» (14–15 травня 2024 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 109–112. (0,16 д.а.).
- 15. Горбач В.В. Аналіз підходів до трактування поняття низьковуглецевого розвитку. Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування. VIII

Міжнародний конгрес : збірник матеріалів. (16–18 жовтня 2024, Україна, Львів). Київ : ГО «МНГ» 2024. С. 67. (0,10 д.а.).

- 16. Горбач В. Нормативно-правове забезпечення низьковуглецевого розвитку України. Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів VIII Міжнар. наук. практ. конф. (14 листопада 2024 р) / відп. ред. Шуляк Н.О., Зінченко М.О. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. С. 65–68. (0,16 д.а.).
- 17. Горбач В.В. Роль Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України у реалізації низьковуглецевої політики держави. Економіка відновлення та інклюзивний розвиток територій : VIII Міжнародна науково-практична конференція (15 червня 2025 р). 2025. С. 12–14. (0,10 д.а.).
- 18. Горбач В.В. Податок на викиди діоксиду вуглецю як економічний інструмент стримування змін клімату. Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management : Proceedings of scientific and pedagogical internship (May 5 – June 15, 2025, Riga, Latvia). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. С. 12–14. DOI: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-576-1-4 (0,18 д.а.).

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища; економія енергоресурсів

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павліха Наталія Володимирівна

2. Nataliia Pavlikha

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5191-242X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гораль Ліліана Тарасівна

2. Liliana Horal

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6066-5619

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Код за ЄДРПОУ: 02070855

Місцезнаходження: вул. Карпатська, Івано-Франківськ, 76019, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Максимів Юлія Василівна

2. Yuliia Maksymiv

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8614-0447

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнелюк Ольга Антонівна

2. Olha Korneliuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6620-1073

Додаткова інформація: ;https://scholar.google.com.ua/citations?user=KOUUN1EAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черчик Лариса Миколаївна
2. Larysa Cherchyk

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3901-216X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Хомюк Наталія Леонідівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Хомюк Наталія Леонідівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Ліповська-Маковецька Наталія Іванівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна